

Τεστ στην Έκφραση

[Πόσο ένοχη είναι η τηλεόραση;]

Πολλές είναι οι κατηγορίες που προσάπτονται στην τηλεόραση. Αυτό που κατεξοχήν **βασανίζει** τους γονείς είναι κατά πόσο η τηλεόραση επηρεάζει τις επιδόσεις στο σχολείο και τον προσανατολισμό των παιδιών σε διανοητικά ενδιαφέροντα. Συγκεκριμένες τηλεοπτικές σειρές κατηγορούνται πως δίνουν την εντύπωση στα παιδιά ότι η μόρφωση και η γνώση επέρχονται γρήγορα και εύκολα.

Ομάδα ερευνητών που αντιτίθεται, υποστηρίζει ότι η τηλεόραση λειτουργεί συμπληρωματικά μόνο στις μειωμένες επιδόσεις των παιδιών σήμερα και ότι 10 ώρες εβδομαδιαίας παρακολούθησης πιθανότατα έχουν ελάχιστες ή μηδαμινές επιπτώσεις στα παιδιά.

Εάν, όμως, υπάρχουν αντιτιθέμενες απόψεις σχετικά με την επιρροή στις επιδόσεις των μαθητών, δεν υπάρχει καμία διαφωνία σχετικά με τους άλλους τρόπους που η τηλεόραση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά. «Η τηλεόραση εκπαιδεύει ποικιλοτρόπως» **επισημαίνει** ο Ομοσπονδιακός Επίτροπος Επικοινωνιών στις ΗΠΑ, Νίκολας Τζόνσον, «Το ζητούμενο είναι τι διδάσκει». Η λαγνεία είναι παρούσα σε κάθε νεανική σειρά - όπως στο «Μπέμπερλι Χιλς 90210».

Καθώς ο στόχος των σειρών είναι να καλυφθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα ηλικιών, πολλά παιδιά μεγαλώνουν παρακολουθώντας σειρές που εστιάζουν στα προβλήματα των ενηλίκων - από τη μοιχεία μέχρι τον αλκοολισμό. Έτσι, δίκαια η τηλεόραση κατηγορείται ότι στερεί τα παιδιά από την αθωότητά τους.

Τα παιδιά **αναλώνουν** τον ελεύθερο χρόνο τους σε δραστηριότητες μοναχικές και μέσα στο σπίτι. Έχουν εγκαταλείψει παραδοσιακές δραστηριότητες τους, όπως το παιχνίδι, η συζήτηση με τους γονείς τους, οι εκδρομές και παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα.

Από όλους τους τρόπους με τους οποίους η τηλεόραση **διαστρεβλώνει** την πραγματικότητα, τις μεγαλύτερες επιθέσεις έχει δεχθεί η απεικόνιση της βίας: δολοφονίες, αίμα, ακρωτηριασμοί. Πολλοί ερευνητές φοβούνται ότι αυτή η εκλογίκευση της βίας μπορεί να δημιουργήσει εφήβους με απευαισθητοποίηση στην πραγματική βία.

Τα παιδιά γενικά εντυπωσιάζονται από τη δύναμη, γιατί έχουν πολλή ενέργεια μέσα τους και πρέπει να την εξωτερικεύσουν. Γι' αυτό διαλέγουν ήρωες όπως ο Φρέντσοφ και ο Φίλιππος.

«Ηρακλής», ο «Ρόμποκοπ», η «Ζήνα». Η **δύναμη** των ηρώων αυτών, όμως, βγαίνει προς τα έξω πάντοτε πολεμώντας με το κακό· σχεδόν ποτέ η δύναμή τους δε φαίνεται μέσα από άλλες κοινωνικές και ήπιες δραστηριότητες. Έτσι, τα παιδιά, επηρεασμένα, βγάζουν βία και πόλεμο στο παιχνίδι και επιθετικότητα στις σχέσεις τους.

Σύμφωνα με τον Τζόρτζ Γκέρμπερ, καθηγητή του πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια, τα παιδιά που παρακολουθούν πολλές ώρες τηλεόραση **ρέπουν** προς την καχυποψία σε μεγαλύτερο βαθμό από τους συνομηλίκους τους, καθώς αισθάνονται συνεχώς ότι κινδυνεύουν. Έχοντας μικρή κοινωνική πείρα, είναι πολύ εύκολο να τους εμψυχηθεί η ιδέα ότι ο κίνδυνος ελλοχεύει παντού.

Συγχρόνως, οι σειρές προτείνουν ένα κοινωνικό μοντέλο που ελάχιστη σχέση έχει συνήθως με την πραγματικότητα. Πρωταγωνιστές είναι κυρίως άνδρες που παρουσιάζονται φιλόδοξοι, ανταγωνιστικοί, δεσποτικοί και επιθετικοί.

Αντιθέτως, οι γυναίκες διαδραματίζουν δευτερεύοντα ρόλο και είναι τρυφερές, υποτακτικές, νοικοκυρές ή σεξουαλικά αντικείμενα -ένα πρότυπο που αναπαράγεται πολύ συχνά και στις διαφημίσεις.

«Ο παραμορφωτικός φακός δεν υπάρχει μόνο στη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις αυτών που την παρακολουθούν», επισημαίνει ο Τζόν Κόντρι, καθηγητής Ανθρώπινης Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ. «Είναι πολύ δύσκολο να διαχωρίσουμε ποιες προσλαμβάνουσες εικόνες έχει το παιδί από την τηλεόραση και ποιες από την ίδια την κοινωνία».

Εφόσον η πιο επικίνδυνη παράμετρος του τηλεοπτικού φαινομένου είναι η απόλυτη διείσδυση στην καθημερινότητα, χρειάζεται εφαρμογή κανόνων για τον έλεγχο της καθημερινής κατανάλωσης τηλεοπτικού υλικού, να οριστούν οι προδιαγραφές των τηλεοπτικών παραγωγών που απευθύνονται στα παιδιά. Πρόκειται για ένα «τηλεοπτικό συμβόλαιο» με τρεις κυρίως παραμέτρους. Η πρώτη αφορά το χρόνο τηλεθέασης των νέων, που δεν πρέπει να υπερβαίνει τις δύο ώρες ημερησίως. Δεύτερη παράμετρος είναι ο αυστηρός προγραμματισμός των τηλεοπτικών ωρών, η επιλογή δηλαδή των τηλεοπτικών προγραμμάτων με ορθό καταμερισμό ενδιαφερόντων και τέρψης και με συνύπαρξη της οικογένειας σε ένα τουλάχιστον μέρος του τηλεοπτικού χρόνου. Τρίτη παράμετρος είναι η γνώση γύρω από την τηλεόραση, τον τρόπο παραγωγής των προγραμμάτων, ώστε να καταστεί δυνατή η αντιδιαστολή ανάμεσα στον κόσμο του «γυαλιού» και τον πραγματικό κόσμο. Χρήσιμη θα ήταν, εξάλλου, και η καθιέρωση της «ώρας τηλεοπτικής συζήτησης» στα σχολεία, προκειμένου να αναπτυχθούν κριτήρια των νέων σε σχέση με τα τηλεοπτικά προγράμματα.

Φώτης Κατομάρας
Καθηγητής
Φιλολόγος

Παρατηρήσεις:

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 100-120 λέξεις.
[μονάδες 25]

B.

1. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία και ο τρόπος ανάπτυξης της έβδομης παραγράφου του κειμένου; [μονάδες 06]
2. α. «Ο παραμορφωτικός φακός δεν υπάρχει μόνο στη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις αυτών που την παρακολουθούν», επισημαίνει ο Τζόν Κόντρι, καθηγητής Ανθρώπινης Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ: να σχολιάσετε την χρήση εισαγωγικών από τον συγγραφέα. [μονάδες 02]
β. Πως επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην όγδοη και την ένατη παράγραφο του κειμένου; [μονάδες 02]
γ. Να βρείτε μέσα στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας. [μονάδες 04]
δ. «Στόχος των σειρών είναι να καλυφθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα ηλικιών»: ποια σύνταξη έχει επιλεγεί στη φράση; Να τη μετατρέψετε στην άλλη φωνή. [μονάδες 04]
3. α. Για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου να βρείτε από ένα συνώνυμο: **επισημαίνει, βασανίζει, δύναμη, διαστρεβλώνει, ρέπουν, αναλώνουν.** [μονάδες 03]
β. Να γραφούν δύο ομόρριζα για κάθε μια από τις δοθείσες λέξεις με βάση το δεύτερο συνθετικό τους και με τις νέες λέξεις να γραφεί μία πρόταση: **ηλεοπτικός, επίπτωση.** [μονάδες 04]
4. «Τα παιδιά που παρακολουθούν πολλές ώρες τηλεόραση ρέπουν προς την καχυποψία σε μεγαλύτερο βαθμό από τους συνομηλίκους τους»: Να αναπτύξετε αυτή την άποψη σε μία παράγραφο 80 - 90 λέξεων. [μονάδες 10]

Ο εισηγητής καθηγητής Φώτης Κατσιμάρδος, Φιλολόγος.

Αγρίνιο, 30 Ιανουαρίου 2017

Φώτης Κατσιμάρδος
Φιλολόγος

